

پژوهشکده شورای نگهبان

مشرح مذاکرات شورای نگهبان

عنوان

جلسه مورخ ۱۳۹۲/۹/۶ شورای نگهبان

شماره مسلسل: ۱۳۹۷۰۰۴۱

تاریخ: ۱۳۹۷/۹/۲۰

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

**مشروح مذاکرات شورای نگهبان
جلسه مورخ ۱۳۹۲/۹/۶ شورای نگهبان**

ویراستار و مستندساز: محمدحسین باقری

بازبین:

سید محسن طاهری

ناظر علمی:

کاظم گوهری اصفهانی

گروه تدوین نظرات و مبانی آراء شورای نگهبان

شماره مسلسل: ۱۳۹۷۰۰۴۱

تاریخ انتشار: ۱۳۹۷/۹/۲۰

پژوهشکده شورای نگهبان

جلسه مورخ ۶/۹/۳۹۲ شورای نگهبان

فهرست مطالب

- ۲ مقدمه
- ۳ نطق پیش از دستور
- طرح اصلاح تبصره (۵) بند (الف) ماده (۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴)
- ۴ قانون اساسی و الحاق دو تبصره به آن (اعاده شده به شورای نگهبان)

مقدمه

بر اساس اصل (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی از نظر انطباق با موازین اسلام و قانون اساسی به وسیله شورای نگهبان مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورت مغایرت برای تجدیدنظر به مجلس بازگردانده می‌شود. همچنین به موجب اصل (۸۵) قانون اساسی، مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب اساسنامه‌ی سازمان‌ها، شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا وابسته به دولت را به کمیسیون‌های ذی‌ربط مجلس یا هیئت وزیران واگذار کند که در این صورت، این اساسنامه‌ها نیز باید به لحاظ عدم مغایرت با شرع و قانون اساسی به تأیید شورای نگهبان برسند. علاوه بر این، به موجب اصل (۴) قانون اساسی، کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر اینها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهای شورای نگهبان است. تفسیر قانون اساسی نیز به موجب اصل (۹۸) قانون اساسی، بر عهده شورای نگهبان قرار گرفته است.

در راستای اجرای این اصول، کلیه مصوبات مجلس، اساسنامه‌ی سازمان‌ها و مؤسسات دولتی یا وابسته به دولت و استفساریه‌های مربوط به اصول قانون اساسی در جلسات شورای نگهبان مورد بررسی فقهی و حقوقی قرار گرفته و سرانجام در قالب نظریه شورای نگهبان به مراجع مربوطه اعلام می‌شود. بدین‌سان، مشروح مذاکرات جلسات شورای نگهبان به جهت محتوای علمی قابل استفاده‌ی آن برای آحاد علاقه‌مندان به این مباحث، به ویژه پژوهشگران و صاحب‌نظران حوزوی و دانشگاهی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

با عنایت به تأکیدات رهبر معظم انقلاب اسلامی مبنی بر ضرورت انتشار مشروح مذاکرات شورای نگهبان، گروه تدوین نظرات و مبانی آرای شورای نگهبان، به‌عنوان یکی از شرح وظایف خویش در پژوهشکده شورای نگهبان، آماده‌سازی متون مذاکرات جلسات شورای نگهبان برای انتشار عمومی را در دستور کار دارد. این مهم، در چند مرحله به شرح زیر انجام می‌پذیرد: پس از پیاده‌سازی فایل‌های صوتی جلسات شورای نگهبان، این متون در اختیار کارشناسان گروه قرار می‌گیرد تا از لحاظ فنی و ادبی ویرایش شده و در صورت لزوم، اظهارات اعضای شورا مستندسازی شود. سپس متون ویرایش و مستندسازی شده از لحاظ صحت، اتقان و انطباق با محتوای متون اولیه و همچنین از جهت ویرایشی، مورد بازبینی قرار می‌گیرد. در نهایت، متون بازبینی شده بار دیگر از جهات مذکور توسط ناظران علمی پروژه، به طور دقیق، از جهت شکلی و محتوایی بررسی می‌شود و سپس منتشر می‌گردد.

پژوهشکده شورای نگهبان امیدوار است با تولید و عرضه‌ی این مجموعه، علاوه بر حرکت در جهت تحقق بخشی از منویات مقام معظم رهبری، خواسته‌ی جامعه‌ی علمی کشور و همچنین مراکز سیاست‌گذاری، تقنینی و اجرایی کشور را پاسخ گفته باشد. مسلماً انتشار و عرضه‌ی چنین آثاری می‌تواند ثمره‌ی بیش از سی سال مجاهدت و تلاش شورای نگهبان در پاسداری از شرع و قانون اساسی را در اختیار کلیه علاقه‌مندان، به ویژه محافل علمی و پژوهشی، اعم از دانشگاهی و حوزوی قرار دهد و به غنی‌تر شدن هر چه بیشتر مباحث فقهی و حقوقی در کشور کمک کند.

نطق پیش از دستور

آقای جنتی - بسم الله الرحمن الرحيم

من مجدداً هفته بسیج را تبریک عرض می‌کنم. هفته بسیار مبارکی بود و [دست‌اندرکاران برگزاری مراسم هفته بسیج] برنامه‌های بسیار خوبی داشتند. بسیجیان انصافاً خدمات بسیاری داشته و دارند و [تا کنون] فعالیت‌های بسیار عالی داشته‌اند؛ هم در خدمات‌رسانی به مردم، هم در رسیدگی به وضع [اخلاقی، دینی و ایمانی] خودشان. [در گزارش‌هایی که مسئولان بسیج ارائه کردند] می‌گفتند [در سطح کشور] تقریباً ۲۰۰ هزار حلقه «صالحین»^(۱) برای خود اعضای بسیج داریم که هدفش این است که خودمان چه جور کارمان را اصلاح کنیم و اخلاقمان را اصلاح کنیم، [ضمن اینکه در این حلقه‌ها] راجع به جهات تربیتی بحث می‌کنیم. [همچنین در بسیج] راجع به امر به معروف و نهی از منکر برنامه‌های بسیار خوبی دارند. [یکی از مسئولان بسیج] می‌گفت که تعداد زیادی از خانم‌هایی که حجاب شرعی را رعایت نمی‌کردند، با امر به معروف و نهی از منکر که انجام شده است، اهل چادر شده‌اند و گرایش به پوشش چادر پیدا کرده‌اند. بعضی از آنها اصلاً [به پایگاه بسیج] آمدند و بسیجی شدند؛ جذب بسیج شدند. [به هر حال، در بسیج] خوب کار می‌کنند. خدا ان‌شاءالله خیرشان دهد. امام (ره) هم از بسیجیان خیلی تعریف‌های عالی کرده‌اند. مقام معظم رهبری هم در سخنرانی‌های مختلفشان، از جمله در همین سخنرانی اخیرشان، از اینها تقدیر و تشکر کردند. خدا ان‌شاءالله حفظشان بکند و به ما هم توفیق بدهد که ان‌شاءالله در هر جا و در هر وضعی که هستیم، در همین مسیر بسیجی حرکت بکنیم. ما هم به عنوان یک بسیجی ان‌شاءالله در درگاه خدای متعال قبول بشویم.

۱. یکی از برنامه‌های فرهنگی سازمان بسیج است که در سطح پایگاه‌های بسیج برای عموم بسیجیان اجرا می‌شود.

طرح اصلاح تبصره (۵) بند (الف) ماده (۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی و الحاق دو تبصره به آن (اعاده شده به شورای نگهبان)

منشی جلسه - «طرح اصلاح تبصره (۵) بند (الف) ماده (۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی و الحاق دو تبصره به آن»^(۱)

تبصره (۵) بند (الف) ماده (۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی^(۲) بیان می‌داشت که «سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران به عنوان سازمان توسعه‌ای تعیین می‌شود و کلیه شرکت‌های استانی تابعه آن، مطابق مقررات این قانون، مشمول واگذاری می‌باشند. به منظور فراهم نمودن امکانات واگذاری شرکت‌های یادشده، هر گونه فعالیت حاکمیتی غیر قابل واگذاری آنها با تشخیص کارگروه مشترک معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی ریاست جمهوری، وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و صنعت، معدن و تجارت و

۱. طرح اصلاح تبصره (۵) بند (الف) ماده (۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی و الحاق دو تبصره به آن در تاریخ ۱۳۹۲/۷/۲۸ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. این مصوبه، مطابق با روند قانونی پیش‌بینی شده در اصل (۹۴) قانون اساسی، طی نامه شماره ۱۳۷/۴۶۵۹۱ مورخ ۱۳۹۲/۷/۳۰ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان این مصوبه را در مرحله اول رسیدگی در جلسه مورخ ۱۳۹۲/۸/۱۱، در مرحله دوم در جلسه مورخ ۱۳۹۲/۹/۶ و در مرحله سوم در جلسه مورخ ۱۳۹۲/۱۰/۲۵ و در مرحله چهارم در جلسه مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۷ بررسی کرد و نظر خود مبنی بر ابهام برخی از مواد این مصوبه را طی نامه‌های شماره ۹۲/۳۰/۵۲۱۲۶ مورخ ۱۳۹۲/۸/۱۱، ۹۲/۳۰/۵۲۴۳۴ مورخ ۱۳۹۲/۹/۹ و ۹۲/۳۰/۵۲۸۲۶ مورخ ۱۳۹۲/۱۰/۲۵ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد. در نهایت، با اصلاحات مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۳۰ مجلس، این مصوبه در مرحله چهارم رسیدگی در جلسه مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۷ شورای نگهبان بررسی شد و نظر شورا مبنی بر عدم مغایرت آن با موازین شرع و قانون اساسی طی نامه شماره ۹۲/۳۰/۵۳۳۰۳ مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۱۰ به مجلس شورای اسلامی اعلام شد.

۲. «قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجراء سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی» مشتمل بر (۹۲) ماده و (۹۰) تبصره در جلسه‌ی علنی روز دوشنبه مورخ هشتم بهمن‌ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی تصویب شد و به جهت اصرار مجلس بر برخی مواد واجد ایراد شناخته‌شده‌ی این مصوبه در شورای نگهبان، به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شد که نهایتاً در تاریخ ۱۳۸۷/۳/۲۵ از سوی این مجمع، موافق با مصلحت نظام تشخیص داده و اجرایی شد. این قانون، بعداً با اصلاحیه‌ی مورخ ۱۳۸۹/۱۲/۱۱ مجلس به «قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی» تغییر نام یافت. تبصره (۵) بند (الف) ماده (۳) نیز از جمله تبصره‌های الحاقی است که با اصلاحیه‌ی مورخ ۱۳۸۹/۱۲/۱۱ مجلس، به این قانون الحاق شده است.

تصویب هیئت وزیران، به سازمان‌های صنایع و معادن استان‌ها و یا سایر دستگاه‌های اجرایی مربوط نظیر استانداری‌ها منتقل می‌شود.»

مجلس شورای اسلامی در مصوبه‌ی مورخ ۱۳۹۲/۷/۲۸ خود، تبصره (۵) را به این صورت تغییر داد: «سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران و واحدهای تابعه استانی آن، به عنوان سازمان توسعه‌ای تعیین می‌شود و امور حاکمیتی آنها مشمول واگذاری نمی‌باشد. واگذاری شهرک‌ها و نواحی صنعتی به مالکان واحدهای مستقر در آنها کماکان بر طبق قانون نحوه واگذاری مالکیت و اداره امور شهرک‌های صنعتی مصوب ۱۳۸۷/۲/۳۱ انجام می‌پذیرد و وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است تا پایان برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران نسبت به اجرای کامل قانون و انتقال مدیریت به شرکت‌های خدماتی مذکور در قانون فوق اقدام نماید. در مورد اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی که متقاضی احداث شهرک یا ناحیه صنعتی در زمین شخصی یا دولتی واقع در حریم یا خارج از حریم شهرها می‌باشند، واحدهای تابعه استانی سازمان با رعایت قوانین و مقررات ذی‌ربط مکلف به صدور پروانه برای متقاضی هستند و موظفند ضمن اعمال نظارت، حمایت‌های لازم را به عمل آورند. در مناطق غیربرخوردار و کمتر توسعه‌یافته که شهرک‌ها و نواحی صنعتی واگذار نگردیده است و یا در مناطقی که متقاضی غیردولتی برای احداث شهرک‌ها و نواحی صنعتی وجود ندارد، همچنان سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران و واحدهای تابعه استانی مربوطه وظیفه ایجاد، خدمات‌رسانی و تأمین زیرساخت‌ها را بر عهده دارند.

اساسنامه و ساختار سازمان توسعه‌ای و واحدهای تابعه استانی و تفکیک وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی، در آیین‌نامه اجرایی این تبصره تعیین می‌شود که حداکثر ظرف سه‌ماه پس از تاریخ لازم‌الاجراء شدن آن توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت با همکاری معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس‌جمهور و وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.»

شورای نگهبان به این مصوبه ایراد وارد کرد. ایراد شورا نسبت به این مصوبه این بود که «۱- ذیل تبصره (۵) اصلاحی، از جهت مواردی که باید به صورت اساسنامه و آیین‌نامه اجرایی به تصویب برسد، ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام، اظهارنظر خواهد

شد»^(۱) حالا نمایندگان بند آخر مصوبه‌ی قبل را به این صورت اصلاح کرده‌اند: «تفکیک وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی و ساختار واحدهای استانی سازمان، در آیین‌نامه اجرایی این تبصره تعیین می‌شود که حداکثر ظرف سه‌ماه پس از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت با همکاری معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور و وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.»

آقای اسماعیلی - به نظر من، تفکیک وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی باید توسط قانون مصوب مجلس انجام شود. تفکیک وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی را نمی‌توان به آیین‌نامه‌ی اجرایی واگذار کرد. قانون‌گذار در قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی در این باره تصمیم گرفته است و حالا اگر بخواهد تفکیک وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی را به آیین‌نامه واگذار کند، خلاف اصل (۸۵) قانون اساسی است.

آقای شب‌زنده‌دار - در مجمع مشورتی فقهی هم بعضی از آقایان این اشکال [واگذاری تفکیک وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی به آیین‌نامه‌ی اجرایی] را داشتند؛ ولی در آنجا گفتند که اگر این وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی در قوانین دیگری از هم تفکیک شده است، پس در آیین‌نامه‌ی اجرایی فقط می‌خواهند آنها را فهرست کنند و اگر این چنین باشد، تبصره‌ی اصلاحی مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی نیست. حالا اینکه در قوانین دیگری این وظایف از هم تفکیک شده‌اند یا نه، نیاز به بررسی داشت و چون اعضای مجمع مشورتی فقهی از چگونگی آن اطلاعی نداشتند، گفتند که خلاف اصل (۸۵) بودنش احراز نمی‌شود.

آقای یزدی - باز هم تبیین نشده است که امور حاکمیتی چه چیزهایی هستند.

آقای شب‌زنده‌دار - ظاهراً در بعضی از قوانین، امور حاکمیتی و غیرحاکمیتی از هم تفکیک و مشخص شده است.

آقای رهیگ - نه، حالا به فرض اینکه چنین تفکیکی هم در قوانین شده باشد، مورد ذکر شده در تبصره‌ی اصلاحی، غیر از آن موارد است؛ چون گفته‌اند: «تعیین می‌شود.»

۱. بند (۱) نظر شماره ۹۲/۳۰/۵۲۱۲۶ مورخ ۱۳۹۲/۸/۱۱ شورای نگهبان در خصوص طرح اصلاح تبصره (۵) بند (الف) ماده (۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و الحاق دو تبصره به آن مصوب ۱۳۹۲/۷/۲۸.

آقای شبزنده‌دار - قهراً آیین‌نامه‌ی اجرایی تبصره (۵)، همان وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی را فهرست می‌کند.

آقای رهپیک - نه، تبصره (۵) می‌گوید: «تفکیک وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی، در آیین‌نامه اجرایی این تبصره تعیین می‌شود.» خب، این تفکیک با آیین‌نامه ممکن نیست.

آقای شبزنده‌دار - نه، یعنی همان وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی‌ای که در قوانین تعیین شده است، دوباره در آیین‌نامه‌ی اجرایی ذکر شود.

آقای رهپیک - نخیر، صدر تبصره (۵) گفته است که تفکیک وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی در آیین‌نامه‌ی اجرایی تعیین می‌شود؛ یعنی این آیین‌نامه خودش امور حاکمیتی و غیرحاکمیتی را تفکیک کند، نه اینکه به یک جای دیگر ارجاع بدهد.

آقای مدرسی‌زیدی - وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی، آن چیزی است که ثبوتاً وجود دارد و کسی آنها را تعیین نمی‌کند. این امور انشائی نیست و معین است؛ آیین‌نامه‌ی اجرایی فقط آنها را ابراز می‌کند.

آقای رهپیک - نخیر.

آقای مدرسی‌زیدی - بله دیگر، آیین‌نامه‌ی تبصره (۵) وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی را تفکیک نمی‌کند؛ امور حاکمیتی خودش یک ثبوتی دارد و آیین‌نامه فقط آن را ابراز می‌کند. منتها یک سؤال در اینجا هست؛ اگر نسبت به موردی ابهام وجود داشت که آیا از امور حاکمیتی است یا غیرحاکمیتی ...

آقای رهپیک - پس آیین‌نامه را برای چه می‌نویسند؟!

آقای علیزاده - اگر وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی مشخص باشد، دیگر به آیین‌نامه نیازی نیست.

آقای اسماعیلی - بله، اگر تعیین شده باشد، دیگر آیین‌نامه نمی‌خواهد.

آقای مؤمن - آیین‌نامه، مصداق تعیین می‌کند.

آقای علیزاده - مصداق را باید مجری قانون تعیین کند. این تبصره کمی مبهم است.

آقای مدرسی‌زیدی - بله، مبهم است؛ باید بگویند که در این آیین‌نامه چه کار می‌خواهند بکنند.

آقای اسماعیلی - نه، مبهم نیست. نمایندگان می‌خواهند سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی را از شمول قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) خارج کنند.

آقای علیزاده - اگر تبصره بگوید «با توجه به قانون یا مقررات موجود در این زمینه، تفکیک وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی در آیین‌نامه‌ی اجرایی این تبصره تعیین می‌شود»، درست است؛ ولی در این مصوبه، تفکیک وظایف را مطلقاً به آیین‌نامه‌ی اجرایی واگذار کرده‌اند.

آقای اسماعیلی - بله، الآن این سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی قابل واگذاری و مشمول قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) است. مجلس می‌خواهد آن را از شمول این قانون خارج کند و چون این سازمان واحدهای استانی دارد، گفته‌اند مسئولان هر استان، خودشان تشخیص دهند که سازمانی که در این استان است، کار حاکمیتی می‌کند یا غیرحاکمیتی. بنابراین وقتی تبصره می‌گوید: «تفکیک وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی را آیین‌نامه‌ی اجرایی تعیین کند»، منظورش تطبیق بر مصداق نیست، بلکه تشخیص است.

آقای مدرسی‌یزدی - پس صدر تبصره هم اشکال دارد؛ صدر تبصره می‌گوید: «سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران و واحدهای تابعه استانی آن، به عنوان سازمان توسعه‌ای تعیین می‌شود و امور حاکمیتی آنها مشمول واگذاری نمی‌باشد». پس آن هم ابهام دارد.

آقای اسماعیلی - چرا ابهام دارد؟

آقای مدرسی‌یزدی - خب اگر تفکیک وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی را آیین‌نامه‌ی اجرایی تعیین کند، اشکال دارد. صدر تبصره هم که می‌گوید امور حاکمیتی واگذار نمی‌شود. حالا سؤال این است که این امور حاکمیتی چه اموری است.

آقای رهپیک - نه، اگر بعداً در قانون مشخص کنند که امور حاکمیتی و امور غیرحاکمیتی کدام است [ابهامی به وجود نخواهد آمد].

آقای مدرسی‌یزدی - اگر بگویند؛ پس باید در ذیل تبصره همان‌ها را بیاورند.

آقای رهپیک - خیر، الآن این مصوبه دارد می‌گوید که چه مرجعی وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی را تعیین کند؛ مصوبه می‌گوید که آیین‌نامه تعیین کند.

آقای مدرسی‌یزدی - نه، مصوبه می‌گوید آیین‌نامه‌ی اجرایی، امور حاکمیتی و غیرحاکمیتی را تفکیک کند؛ نمی‌گوید تعیین کند.

آقای رهپیک - نه، به عبارت توجه بفرمایید: «اساسنامه و ساختار سازمان توسعه‌ای و واحدهای تابعه استانی و تفکیک وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی، در آیین‌نامه اجرایی این تبصره تعیین می‌شود.»

آقای مدرسی‌یزدی - یعنی تفکیک وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی، تعیین می‌شود.

آقای رهپیک - یعنی آیین‌نامه‌ی اجرایی، ساختار را تعیین کند، اساسنامه را تعیین کند و تفکیک وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی را تعیین کند.

آقای مدرسی‌یزدی - تا حالا چند تا قانون داشته‌ایم که وظایف حاکمیتی مثلاً به فلان‌جا داده نمی‌شود؟ شورای نگهبان هم تا حالا تفسیری در این زمینه نکرده است.

آقای اسماعیلی - در اصل (۴۴) قانون اساسی وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی مشخص شده است.

آقای مدرسی‌یزدی - خیلی خوب، پس تفکیک وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی همان است که در قوانین سابق آمده است و آیین‌نامه‌ی اجرایی، دیگر نمی‌تواند از نو این وظایف را تعیین کند.

آقای اسماعیلی - نه، این سازمان توسعه‌ای مشمول اصل (۴۴) قانون اساسی است و وظایف مشخصی دارد و حالا می‌خواهد خودش را از شمول اصل (۴۴) خارج کند. این مصوبه‌ی مجلس می‌گوید اینکه این سازمان از شمول اصل (۴۴) قانون اساسی خارج شود یا نشود، با آیین‌نامه است.

یکی از اعضا - خیر، با آیین‌نامه‌ی اجرایی نیست، با قانون مجلس است. سازمان توسعه‌ای باید بر اساس قانون عمل کند.

آقای مدرسی‌یزدی - سازمان توسعه‌ای که نمی‌تواند از محدوده‌ی اصل (۴۴) قانون اساسی خارج بشود.

آقای رهپیک - مجلس می‌خواهد واحدهای استانی سازمان توسعه‌ای را از شمول واگذاری خارج کند.

آقای مدرسی‌یزدی - به هر حال [خارج کردن واحدهای استانی سازمان توسعه‌ای از واگذاری]، مغایر اصل (۴۴) قانون اساسی نیست.

آقای اسماعیلی - چرا، اصلاً شأن نزول مصوبه همین است؛ سازمان توسعه‌ای می‌خواهد خودش را از سازمان‌های مشمول واگذاری اصل (۴۴) قانون اساسی خارج کند.

آقای مدرسی یزدی - یعنی می‌خواهند حتی از ذیل [اصل (۴۴) قانون اساسی] هم خارج کنند؟

آقای اسماعیلی - اصلاً مجلس می‌خواهد سازمان توسعه‌ای قابل واگذاری نباشد و می‌گوید حالا این موضوع را که چه مواردی قابل واگذاری نیست، خودتان تشخیص بدهید؛ این درست نیست.

آقای مدرسی یزدی - من متوجه نشدم که سازمان توسعه‌ای چطور از شمول قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) خارج می‌شود.

آقای اسماعیلی - طبق قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی،^(۱) سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی باید واگذار بشود؛ ولی سازمان می‌گوید که ما بعضی وظایف حاکمیتی هم داریم که این وظایف نباید واگذار شود.

آقای مدرسی یزدی - خب وظایف حاکمیتی هم در قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی تعیین شده است.

آقای اسماعیلی - بله، ما هم همین را می‌گوییم.

آقای مدرسی یزدی - پس سازمان توسعه‌ای از شمول قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) خارج نیست.

آقای اسماعیلی - اشکال ما هم همین است.

آقای شب‌زنده‌دار - نه، بالأخره دولت برخی وظایف حاکمیتی دارد که این وظایف نباید واگذار شود.

۱. تبصره (۵) بند (الف) ماده (۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷/۳/۲۵ (اصلاحی ۱۳۸۹/۱۲/۲۴): «تبصره ۵- سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران به عنوان سازمان توسعه‌ای تعیین می‌شود و کلیه شرکت‌های استانی تابعه آن مطابق مقررات این قانون مشمول واگذاری می‌باشند. به منظور فراهم نمودن امکانات واگذاری شرکت‌های یادشده، هرگونه فعالیت حاکمیتی غیرقابل واگذاری آنها با تشخیص کارگروه مشترک معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی ریاست جمهوری، وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و صنعت، معدن و تجارت و تصویب هیئت وزیران، به سازمان‌های صنایع و معادن استان‌ها و یا سایر دستگاه‌های اجرایی مربوط نظیر استانداری‌ها منتقل می‌شود.»

آقای مدرسی یزدی - [قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴)] امور حاکمیتی را از غیرحاکمیتی تفکیک کرده است. سازمان توسعه‌ای نمی‌تواند فعالیت حاکمیتی را واگذار کند، ولی غیرحاکمیتی‌ها را باید واگذار کند.

آقای اسماعیلی - باید به همان عمل شود.

آقای مدرسی یزدی - خیلی خوب، این مصوبه می‌خواهد بگوید همان‌طور که برای قوانین دیگر، سیاست اجرایی تعیین می‌کند، شما هم این قانون را اجرایی کنید؛ یعنی نشان دهید که این امور حاکمیتی و غیرحاکمیتی که در قانون آمده است، مصادیقش اینها است، تا بر اساس آن عمل شود.

آقای رهپیک - نه دیگر، تبصره (۵) می‌گوید: مصادیق وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی را شما در آیین‌نامه‌ی اجرایی مشخص کنید.

آقای مدرسی یزدی - بله، می‌گوید مصادیق را شما تعیین کنید.

آقای رهپیک - در آیین‌نامه.

آقای مدرسی یزدی - تبصره (۵)، به صورت کلی گفته است و اتفاقاً آیین‌نامه‌ی اجرایی معنایش همین است؛ یعنی آیین‌نامه‌ی اجرایی، کلیات را می‌گوید و دستگاه اجرایی‌ای که قرار است آیین‌نامه را اجرا کند، مصادیق را تعیین می‌کند.

آقای رهپیک - نه، تعیین مصداق به چه معنا است؟

آقای مدرسی یزدی - یعنی آن کلیات را با مصادیق تطبیق دهد.

آقای رهپیک - نه، کلیات را با مصادیق تطبیق نمی‌دهد؛ بعد از آنکه وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی را تفکیک کرد، سعه و ضیق آنها را هم مشخص می‌کند و ...

آقای مدرسی یزدی - آیین‌نامه باید طبق قانون، مصادیق را مشخص کند.

آقای علیزاده - در تبصره (۵)، تفکیک وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی توسط آیین‌نامه‌ی اجرایی، مقید به قانون نشده است.

آقای مدرسی یزدی - اصلاً آیین‌نامه‌ی اجرایی معنایش همین است؛ اجرایی است نه قانونی. تبصره (۵) گفته است که آیین‌نامه‌ی اجرایی، تفکیک وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی را مشخص کند.

آقای رهپیک - خوب با لفظ که چیزی درست نمی‌شود.

آقای مدرسی یزدی - پس مجلس باید چه کار کند؟ هر چه بنویسد، اسم و لفظ است دیگر.

آقای رهپیک - نه، تبصره باید این را بگوید که مرز وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی کجا است؛ باید قانون این موضوع را مشخص کند.

آقای عزیزاده - این تبصره که هیچ اشاره‌ای به موارد حاکمیتی و غیرحاکمیتی نکرده است. ما همین را [به عنوان ایراد به مجلس] می‌گوییم.

آقای اسماعیلی - بله، اشاره نکرده است.

آقای عزیزاده - تبصره گفته است: «تفکیک وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی در آیین‌نامه اجرایی این تبصره تعیین می‌شود.» لذا باید مشخص کنند که امور حاکمیتی چیست.

آقای مدرسی‌یزدی - چرا، در صدر این تبصره آورده‌اند که «امور حاکمیتی آنها مشمول واگذاری نمی‌باشد».

آقای عزیزاده - این تبصره نگفته است چه اموری حاکمیتی و چه اموری غیرحاکمیتی است.

آقای مدرسی‌یزدی - به قول ایشان در سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی، امور حاکمیتی را تبیین کرده‌اند. به نظر من اگر واقعاً کسی نخواهد از این عبارت [تعیین وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی توسط آیین‌نامه‌ی اجرایی] سوء استفاده کند، این تبصره مشکلی ندارد. حالا اگر بنویسید ابهام دارد، باز یک چیزی، ولی واقعاً نمی‌شود گفت اشکال دارد.

آقای اسماعیلی - ابهامش کجا است؟! اگر منظور تبصره‌ی (۵) تشخیص مصداق بود، عیبی نداشت. ولی نمایندگان سازمان توسعه‌ای رفته‌اند و در مجلس گفته‌اند که شما به ما اختیار بدهید تا خودمان ببینیم کدام یک از وظایفمان حاکمیتی است و کدام غیرحاکمیتی؛ در حالی که تفکیک وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی دست آنها نیست؛ سازمان توسعه‌ای باید امور حاکمیتی و غیرحاکمیتی را بر اساس قانون با مصادیقش تطبیق دهد. نباید خودشان آیین‌نامه بنویسند.

آقای عزیزاده - حالا حداقلش این است که ابهام دارد.

آقای مدرسی‌یزدی - ما حرفی نداریم، ابهام بگیریم.

آقای عزیزاده - می‌نویسیم با توجه به اصلاح به عمل آمده ...

آقای اسماعیلی - اول ببینید ایراد دارد یا نه، بعد برای ابهام رأی‌گیری کنید.

آقای علیزاده - اول برای ایراد رأی می‌گیریم. کسانی که معتقدند تفکیک وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی، قانون‌گذاری محسوب می‌شود و نمی‌توان آن را به آیین‌نامه واگذار کرد، رأی بدهند. رأی نیاورد.

حالا آقایانی که می‌فرمایند علی‌رغم اصلاح به عمل آمده، ابهام مصوبه کماکان به قوت خود باقی است، رأی بدهند.

آقای مدرسی‌یزدی - ابهام در چه چیزی؟ فقط در اینکه آیا مراد از تعیین وظایف حاکمیتی یا غیرحاکمیتی در این مصوبه، تعیین مصداق مواردی است که در قانون آمده است یا خودشان می‌خواهند تعیین کنند؟

آقای علیزاده - بله، ابهامش از این جهت است که معلوم نیست آیین‌نامه‌ی اجرایی قرار است مصداق آن امور حاکمیتی و غیرحاکمیتی‌ای را که در قانون آمده است، مشخص کند یا اینکه خودش تعیین کند چه اموری حاکمیتی است و چه اموری غیرحاکمیتی.

آقای مدرسی‌یزدی - البته واقعاً وقتی در تبصره (۵) گفته‌اند آیین‌نامه‌ی اجرایی این کار را بکند، معنایش تعیین مصداق بر طبق قانون است؛ ولی در عین حال، از باب احتیاط، ابهام گرفتن عیبی ندارد.

آقای علیزاده - پس آقایان موافقت که تبصره (۵) ابهام دارد؛ بنابراین می‌نویسیم: علی‌رغم اصلاحات به عمل آمده، مصوبه از این جهت ابهام دارد که معلوم نیست آیا امور حاکمیتی از غیرحاکمیتی به موجب آیین‌نامه تعیین می‌شود یا در آیین‌نامه با توجه به قوانین، تعیین مصداق می‌شود.

آقای یزدی - جهت ابهام را دقیقاً مشخص کنید.

آقای علیزاده - بله نوشتیم.^(۱)

منشی جلسه - تبصره (۷) الحاقی هم [در مصوبه‌ی مورخ ۱۳۹۲/۷/۲۸ مجلس] ابتدا به این صورت تصویب شده بود: «سرمایه‌گذاری و مشارکت سازمان‌های توسعه‌ای کشور

۱. بند (۱) نظر شماره ۹۲/۳۰/۵۲۴۳۴ مورخ ۱۳۹۲/۹/۹ شورای نگهبان: «۱- در تبصره (۵) اصلاحی، علی‌رغم اصلاح به عمل آمده، ابهام سابق این شورا از این جهت که مشخص نیست تفکیک وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی به موجب آیین‌نامه اجرایی است یا قانون، کماکان به قوت خود باقی است؛ پس از رفع ابهام، اظهارنظر خواهد شد.»

در فعالیت‌های موضوع گروه (۲) ماده (۲) این قانون در چارچوب قانون تأسیس و اساسنامه آن سازمان‌ها، با رعایت سقف تعیین‌شده در مورد سهم بازار موضوع تبصره (۱) بند (ب) ماده (۳) مجاز است، مشروط به اینکه موارد مشارکت و سرمایه‌گذاری در گروه (۲) باشد و مازاد بر سقف تعیین‌شده برای فعالیت‌های این گروه حداکثر ظرف سه سال از شروع بهره‌برداری واگذار شود.

سهم، سهم‌الشرکه و حق تقدم سازمان‌ها در بنگاه‌های موضوع گروه‌های (۱) و (۲) تا هنگامی که واگذار نشده، توسط سازمان اداره می‌شود. وجوه حاصل از واگذاری‌ها با رعایت مفاد بند (د) سیاست‌های کلی واگذاری اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی به خزانه واریز می‌شود و هفتاد درصد (۷۰٪) در اختیار سازمان‌های فوق قرار می‌گیرد تا در جهت مشارکت با بخش‌های غیردولتی به منظور توسعه اقتصادی مناطق کمتر توسعه‌یافته، تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام، ایفای وظایف حاکمیتی و حوزه‌های نوین یا فناوری پیشرفته و آماده‌سازی بنگاه‌ها جهت واگذاری مصرف شود. ایراد شواری نگهبان به تبصره (۷) این بوده است: «۲- در فراز اخیر بند (۷) الحاقی، منظور از عبارت «با رعایت ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی»، روشن نیست و ظاهراً این دو ماده با هم قابل جمع نمی‌باشند، ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام، اظهارنظر خواهد شد.»^(۱) که نمایندگان در مصوبه‌ی جدید آن عبارت را حذف کرده‌اند.

آقای رهپیک - نه، حذف عبارت قبلی، اشکال را رفع نمی‌کند؛ چون مفاد ماده (۲۹)^(۲) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی همان چیزی است که در بند

۱. بند (۲) نظر شماره ۹۲/۳۰/۵۲۱۲۶ مورخ ۱۳۹۲/۸/۱۱ شورای نگهبان در خصوص طرح اصلاح تبصره (۵) بند (الف) ماده (۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و الحاق دو تبصره به آن مصوب ۱۳۹۲/۷/۲۸.

۲. ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷/۳/۲۵: ماده ۲۹- باتوجه به بند (د) سیاست‌های کلی، وجوه حاصل از واگذاری‌های موضوع این قانون از جمله شرکت‌های مادر تخصصی و عملیاتی به حساب خاصی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و در موارد زیر مصرف می‌شود:

۱- ایجاد خوداتکایی برای خانواده‌های مستضعف و محروم و تقویت تأمین اجتماعی؛ ۲- اختصاص

(د)^(۱) سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی تحت عنوان «سیاست‌های کلی واگذاری» آمده است. ظاهراً مقصود از دو ماده‌ای که گفته بودیم با هم قابل جمع

→

سی درصد (۳۰٪) از درآمدهای حاصل از واگذاری به تعاونی‌های فراگیر ملی به منظور فقرزدایی، شامل تخفیف‌های موضوع ماده (۳۴) این قانون؛ ۳- ایجاد زیربنای اقتصادی با اولویت مناطق کمتر توسعه‌یافته؛ ۴- اعطاء تسهیلات (وجوه اداره شده) برای تقویت تعاونی‌ها و نوسازی و بهسازی بنگاه‌های اقتصادی غیردولتی با اولویت بنگاه‌های واگذار شده و نیز برای سرمایه‌گذاری بخش‌های غیردولتی در توسعه مناطق کمتر توسعه‌یافته و تقویت منابع بانک توسعه تعاون؛ ۵- مشارکت شرکت‌های دولتی با بخش‌های غیردولتی تا سقف چهل و نه (۴۹٪) به منظور توسعه اقتصادی مناطق کمتر توسعه‌یافته؛ ۶- تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام شرکت‌های دولتی با رعایت فصل پنجم این قانون؛ ۷- ایفاء وظایف حاکمیتی دولت در حوزه‌های نوین با فناوری پیشرفته و پرخطر؛ ۸- بازسازی ساختاری، تعدیل نیروی انسانی و آماده‌سازی بنگاه‌ها جهت واگذاری.

تبصره ۱- اعتبارات بندهای فوق در قوانین بودجه سالانه در جدولی واحد درج خواهد شد.

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرایی این ماده، ظرف سه‌ماه از تصویب این قانون توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی با همکاری سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت تعاون تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

۱. بند (د) سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۳۸۴/۳/۱ مقام معظم رهبری: «د) سیاست‌های کلی واگذاری

۱- الزامات واگذاری:

۱-۱- توانمندسازی بخش‌های خصوصی و تعاونی بر ایفای فعالیت‌های گسترده و اداره بنگاه‌های اقتصادی بزرگ.

۱-۲- نظارت و پشتیبانی مراجع ذی‌ربط بعد از واگذاری برای تحقق اهداف واگذاری.

۱-۳- استفاده از روش‌های معتبر و سالم واگذاری با تأکید بر بورس، تقویت تشکیلات واگذاری، برقراری جریان شفاف اطلاع‌رسانی، ایجاد فرصت‌های برابر برای همه، بهره‌گیری از عرضه تدریجی سهام شرکت‌های بزرگ در بورس به منظور دستیابی به قیمت پایه سهام.

۱-۴- ذی‌نفع نبودن دست‌اندرکاران واگذاری و تصمیم‌گیرندگان دولتی در واگذاری‌ها.

۱-۵- رعایت سیاست‌های کلی بخش تعاونی در واگذاری‌ها.

۲- مصارف درآمدهای حاصل از واگذاری:

وجوه حاصل از واگذاری سهام بنگاه‌های دولتی به حساب خاصی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و در قالب برنامه‌ها و بودجه‌های مصوب به ترتیب زیر مصرف می‌شود:

۱-۲- ایجاد خودتکایی برای خانواده مستضعف و محروم و تقویت تأمین اجتماعی.

۲-۲- اختصاص ۳۰٪ از درآمدهای حاصل از واگذاری به تعاونی‌های فراگیر ملی به منظور فقرزدایی.

۳-۲- ایجاد زیربنای اقتصادی با اولویت مناطق کمتر توسعه‌یافته.

←

نیستند و از این جهت مصوبه ابهام دارد، ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی و بند (د) سیاست‌های کلی واگذاری اصل (۴۴) قانون اساسی نیست؛ منظور، تبصره (۷) مصوبه و ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی است.

آقای علیزاده - الآن مجلس چه کار کرده است؟ ماده (۲۹) را حذف کرده‌اند؟

آقای رهپیک - نه، بند (د) سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی و ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی تقریباً یکی است؛ وجوه حاصل از واگذاری و موارد مصرف آن را تعیین کرده است. به عنوان مثال گفته است: سی درصد (۳۰٪) از درآمدهای حاصل از واگذاری، به تعاونی‌های فراگیر ملی به منظور فقرزدایی، برای کمک به واحدهای خصوصی و ... اختصاص یابد. هفتاد درصدش را هم گفته است که در اختیار سازمان قرار بدهید که این هفتاد درصد، نه با ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی و نه با بند (د) سیاست‌های کلی قابل جمع نیست. مقصود این است.

آقای مؤمن - نه، منظور آن دو تا [یعنی ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی] است.

آقای رهپیک - نه، ما بند (د) سیاست‌های کلی را با ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) تطبیق دادیم. اگر دقت کنید، می‌بینید این دو تا یکی هستند؛ بند (د) و ماده (۲۹)، با تفاوت‌های مختصر ادبی، مفادشان یکی است.

آقای مؤمن - ایراد غیر از این است که می‌فرمایید؛ «... و ظاهراً این دو ماده با هم قابل جمع نمی‌باشند.»

آقای رهپیک - مقصود از این دو ماده، علی‌القاعده باید چه باشد، با توجه به اینکه بند (د) سیاست‌های کلی با ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) یکی است؟

→

۴-۲- اعطای تسهیلات (وجوه اداره شده) برای تقویت تعاونی‌ها و نوسازی و بهسازی بنگاه‌های اقتصادی غیردولتی با اولویت بنگاه‌های واگذار شده و نیز برای سرمایه‌گذاری بخش‌های غیردولتی در توسعه مناطق کمتر توسعه یافته.

۵-۲- مشارکت شرکت‌های دولتی با بخش‌های غیردولتی تا سقف ۴۹٪ به منظور توسعه اقتصادی مناطق کمتر توسعه یافته.

۶-۲- تکمیل طرح‌های نیمه تمام شرکت‌های دولتی با رعایت بند «الف» این سیاست‌ها.

آقای علیزاده - در ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) آمده است که این قدر درصد را می‌دهیم برای این مورد و این قدر درصدش را می‌دهیم برای آن مورد، این طور نیست؟

آقای رهپیک - بله، همین طور است. اشکال ما این بود که این هفتاد درصدی که در تبصره (۷) تعیین شده است، دیگر مصارفش به آن ماده (۲۹) و بند (د) نمی‌رسد. اشکال این بود.

آقای مؤمن - نه.

آقای مدرسی‌یزدی - اصلاً [نمایندگان مجلس] گفته‌اند از صد درصد، سی درصد برای فرزندایی و ... مصرف بشود و هفتاد درصد در اختیار سازمان قرار بگیرد.

آقای علیزاده - نه، موارد و میزان وجوه حاصل از واگذاری به موجب سیاست‌های کلی تعیین شده است. تبصره (۷) بعضی از موارد آن را به کلی از بین می‌برد.

آقای مؤمن - فقط این دو ماده را می‌گویید که با هم قابل جمع نیستند؟

آقای رهپیک - کدام دو ماده؟

آقای مؤمن - ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی و ...

آقای رهپیک - و تبصره (۷)؛ همان تبصره‌ای که الان به اینجا آمده است. این تبصره و ماده (۲۹) قابل جمع نیستند. حالا مجلس ماده (۲۹) را از این تبصره حذف کرده است. اگر ماده (۲۹) را حذف کنیم، بند (د) سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی باقی می‌ماند، که آن هم عیناً همان ماده (۲۹) است.

آقای علیزاده - بند (د) سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی گفته است: «وجوه حاصل از واگذاری‌های موضوع این قانون از جمله شرکت‌های مادر تخصصی و عملیاتی به حساب خاصی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و در موارد زیر مصرف می‌شود.»

آقای رهپیک - بند (د) سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی، عین همین ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی است.

آقای علیزاده - بله، عین بند (د) سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی است؛ می‌گوید:

۱-۲- ایجاد خوداتکایی برای خانواده‌های مستضعف و محروم و تقویت تأمین اجتماعی.

۲-۲- اختصاص (۳۰٪) از درآمدهای حاصل از واگذاری به تعاونی‌های فراگیر ملی، به منظور فقرزدایی...»

این قانون الآن چه گفته است؟

آقای رهپیک - بند (د) سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی که ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی از آن اقتباس شده است، به جز مقداری تفاوت جزئی، همان ماده (۲۹) است. بعد مجلس اصلاحاتی روی آن انجام داد که به شکل تبصره (۷) درآمد. اشکال شورای نگهبان این بود که این هفتاد درصدی که الآن در تبصره (۷) تعیین شده است، تقسیمات بند (د) سیاست‌های کلی را به هم می‌زند؛ چون بند (د) گفته بود: سی درصد وجوه حاصل از واگذاری، یک‌جا به «تعاونی‌های فراگیر ملی به منظور فقرزدایی» اختصاص یابد و هفتاد درصد دیگر هم بین بندهای دیگر تقسیم شود. این تبصره، الآن فقط برای یک مورد، یک هفتاد درصد گذاشته و گفته است که در اختیار سازمان توسعه‌ای قرار بگیرد. شورای نگهبان گفته بود که این تبصره (۷) که گفته است هفتاد درصد وجوه حاصل از واگذاری، یک‌جا به سازمان توسعه‌ای اختصاص یابد، با آن ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی جمع نمی‌شود. نمایندگان مجلس ماده (۲۹) را حذف کرده‌اند، ولی متوجه نشده‌اند که اگر ماده (۲۹) را حذف کنند، اشکال رفع نمی‌شود. چون ماده (۲۹)، عین بند (د) سیاست‌های کلی واگذاری اصل (۴۴) قانون اساسی است.

آقای علیزاده - مجلس بند (د) سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی را هم نمی‌تواند حذف کند.

آقای رهپیک - بند (د) سیاست‌های کلی را هم نمی‌توانند حذف کنند؛ مشکل درست می‌کند. مجلس باید تبصره (۷) را اصلاح می‌کرد که این کار را نکرده است و بنابراین اشکال همچنان باقی است.

آقای مؤمن - وقتی دیده‌اند ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) با بند (د) سیاست‌های کلی اصل (۴۴) جمع نمی‌شود، یکی از آنها را حذف کرده‌اند.

آقای رهپیک - ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی با بند (د) سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی دو مفهوم متفاوت نداشته‌اند.

آقای هاشمی‌شاهرودی - این دو تا نیست. این دو تا نبوده.

آقای علیزاده - بله، در همین تبصره است.

آقای مدرسی یزدی - یعنی تبصره (۷) در واقع دو تا ضد داشته که یکی از آنها را حذف کرده‌اند و دیگری مانده است.

آقای علیزاده - بله.

آقای رهپیک - مجلس یکی را حذف کرده، ولی ضدش مانده است؛ متوجه نشده‌اند که مقصود از دو تا، کدام دو تا است.

آقای شبزنده‌دار - عبارت، چندان گویا نبوده است.

آقای علیزاده - نمایندگان گفته بودند با رعایت ماده (۲۹) و ما گفتیم این با آن قابل جمع نیست، شما چطور می‌گویید با رعایت ماده‌ی (۲۹)؟! نمایندگان باید این را درست می‌کردند، نه اینکه ماده (۲۹) را حذف می‌کردند. الآن باید بگوییم که ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی، مطابق بند (د) سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی تنظیم شده است و این تبصره (۷)، خلاف آن است. مجلس باید این تبصره را درست کند، نه اینکه ماده (۲۹) را حذف کند. بنابراین از این جهت اشکال سابق به قوت خود باقی است.

آقای مدرسی یزدی - اگر بشود وجه ناسازگاری ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی و این تبصره را هم دقیقاً نشان بدهید، بهتر است. همین عبارت هفتاد درصد و ... را که گفتند، بنویسید.

آقای رهپیک - اینها می‌خواهند هفتاد درصد را یک‌جا بگیرند و همه را بدهند به دست آن سازمان تا خرج کند.

آقای ابراهیمیان - می‌نویسیم: با توجه به اینکه موارد مندرج در این تبصره با آنچه که در سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی آمده مغایر است، حذف ماده (۲۹) این اشکال را مرتفع نمی‌کند و از این حیث ابهام دارد.

آقای علیزاده - ما باید بگوییم این مصوبه اشکال دارد و خلاف سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی است. نمی‌توانیم بگوییم ابهام دارد.

آقای شبزنده‌دار - وجه تناقض را باید ذکر کرد.

آقای علیزاده - یا اینکه بگوییم تبصره (۷) در واقع با بند (د) سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی تنافی دارد و با حذف ماده (۲۹)، ابهامش رفع نشده است. اگر می‌خواهید، این را بنویسیم.

آقای مدرسی‌یزدی - چرایش را هم بنویسید.

آقای شب‌زنده‌دار - بله، چرایش را هم بنویسید.

آقای علیزاده - بند (د) را دیگر نمی‌توانند حذف کنند!

آقای مدرسی‌یزدی - چرا نتوانند حذف کنند؟

آقای علیزاده - بند (د)، مربوط به سیاست‌های کلی است.

آقای مدرسی‌یزدی - یعنی ابلاغیه‌ی رهبری است؟

آقای علیزاده - بله.^(۱)

۱. نظر شماره ۹۲/۳۰/۵۲۴۳۴ مورخ ۱۳۹۲/۹/۹ شورای نگهبان: «عطف به نامه شماره ۱۳۷/۵۴۲۵۰ مورخ ۱۳۹۲/۸/۲۸ و پیرو نامه شماره ۹۲/۳۰/۵۲۱۲۶ مورخ ۱۳۹۲/۸/۱۱؛ طرح اصلاح تبصره (۵) بند (الف) ماده (۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی و الحاق دو تبصره به آن که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و ششم آبان‌ماه یکهزار و سیصد و نود و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است، در جلسه ۱۳۹۲/۹/۶ شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت و با توجه به اصلاحات به عمل آمده، نظر این شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- در تبصره (۵) اصلاحی، علی‌رغم اصلاح به عمل آمده، ابهام سابق این شورا از این جهت که مشخص نیست تفکیک وظایف حاکمیتی و غیرحاکمیتی به موجب آیین‌نامه اجرایی است یا قانون، کماکان به قوت خود باقی است؛ پس از رفع ابهام، اظهارنظر خواهد شد.

۲- در تبصره (۷) الحاقی، علی‌رغم اصلاح به عمل آمده، این تبصره با بند (د) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی قابل جمع نمی‌باشد. بنابراین ابهام سابق این شورا کماکان به قوت خود باقی است؛ پس از رفع ابهام اظهارنظر خواهد شد.»

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای مد ظله العالی

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۹۲/۸/۸)

«یکی از چیزهایی که شاید بنده قبلاً هم عرض کرده‌ام... انتشاره‌اکرات شوراست. این خیلی چیز خوبی است... فرض بفرمایید در قانون مجازات ماده چندم این قانون، ممکن است دو نظر مخالف یا سه نظر مخالف وجود داشته باشد. خیلی خوب است که در انتشاره‌اکرات، این نظرات مخالف ذکر شود... یعنی این می‌شود یک مستندی، این یک سابقه‌ای است. این سوابق مهم است. اینکه مثلاً شورای نگهبان بتواند در سال هزار و چهارصد و فلان بگوید که این حکم و این بنا مثلاً در نگاه سال پیش در شورای نگهبان بحث شد و این حرف‌ها گفته شد و این نظر از بحث‌ها در آمد، خود این یک مستند و یک پشتوانه تقویت علمی است برای آرای شورا. بنابراین انتشاره‌اکرات هم به نظر من خیلی خوب است.»

پژوهشکده شورای نگهبان

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد قمرنی،

کوچه شهید دهقانی نیا (خسرو سابق)، پلاک ۱۲

صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵

تلفکس: ۰۲۱ - ۸۸۳۲۵۰۴۵

info@shora-rc.ir

www.shora-rc.ir